

Poze pentru viata de dincolo

Ioan Stoica a realizat mai bine de 10.000 de fotografii pe ceramica pentru morminte, in peste 40 de ani
urmare din pagina 1

Acelasi mobilier, aceleasi instrumente, aceleasi rafturi ticsite cu cutii si cutiute pline de plachete de ceramica, sortate dupa comenzi. Doar omul s-a transformat, impovarat de trecerea prin viata. Era tehnologiei nu a lasat prea multe urme in modul de a lucra al mesterului Stoica. De cand se stie el, mestereste asa cum a invatat in ucenicie si apoi la cooperativa. Ce aparate digitale? Sibianul septuagenar este devotat aparatului sau foto din anii 1940, un Zorchy autentic, metodelor de dezvoltare bazate pe emulsii si placilor de ceramica. El spune ca, la viata lui, a realizat peste 10.000 de poze pe ceramica. Pentru el, moartea e o intamplare zilnica, neplacuta, dar reala. Oamenii vin sa-i ceara ajutorul, fie cand au decese in familie, fie din prevedere. Unii vor sa fie siguri ca vor fi imortalizati pentru viata de dincolo asa cum sunt, altii vor sa isi scuteasca rudele de aceasta sarcina. Stoica este mandru ca practica o meserie veche, de pe vremea Imperiului Austro-Ungar.

Primul atelier de fotografii pe ceramica din Sibiu

Ioan Stoica are 75 de ani si de la 17 ani lucreaza in domeniul fotografiei. "Am inceput ca ucenic la Galati, iar in 1960 am ajuns la Cooperativa Tehnica Noua. Faceam fotoreportaje la intreprinderi si realizam cataloage cu piesele noi din fabrici. De pe vremea aceea am si aparatul acesta. E un Zorchy. si acum merge. Dar mi-am luat si eu un Canon." spune mandru Ioan Stoica. "In 1960, noi, cei de la unitatea 12 din cadrul cooperativei am fost primii din Transilvania care am inceput sa facem poze color", adauga Ioan. Barbatul si-a deschis propriul atelier in 1969. "Atunci a inceput toata treaba cu pozele pe ceramica. A fost primul atelier de acest fel din Sibiu. si multa vreme am ramas singurul care executa fotografii pe ceramica. Inainte de a deschide atelierul, am urmat un curs de specializare la Bucuresti, ca nu e treaba usoara", povesteste Stoica.

O fotografie e gata in trei zile

Stoica face fotografii pe ceramica asa cum a invatat el de peste patru decenii. "Iau intai pozele si realizez pe carton un prototip de medalion. Ii arat clientului si, daca ii place, trecem la treaba. Se prepara o emulsie din oxizi de cobalt, de fier si de mangan. Se mojareaza pana se obtine o pasta ca mierea de albina", explica batranul. Stoica nu se sfieste sa descrie in detaliu nici procedeul de dezvoltare "la bec galben", special pentru fotografiile pe ceramica. Ioan lucreaza la o fotografie pe ceramica cel putin trei zile.

Metodele vechi si complicate i-au speriat pe multi dintre tinerii care au trecut pragul atelierului batranului cu scopul de a invata meserie. "A venit o data un inginer tanar sa invete, dar cand a vazut ca e complicata meseria, s-a lasat batut. Eu am doi fii, dar nici unuia nu-i place fotografia si meseria asta veche. Am auzit ca s-a mai deschis acum un an un atelier ca al meu, undeva prin Piata Mica. Dar acolo folosesc tehnica de asta moderna, calculatoare, ce stiu eu", spune, pe un ton usor dispretuitor Ioan.

Clientii vin si de peste hotare

Meseria dateaza de mai bine de o suta de ani. Primele fotografii pe ceramica pentru morminte au fost realizate in jurul anilor 1890, in Imperiul Austro-Ungar. "Daca mergeti in cimitirul de langa Biserica dintre Brazi veti vedea ca pe morminte se gasesc asemenea poze, in traditia austro-ungara. Acestea sunt nu doar insemne ale afectiunii fata de defunct, dar pot deveni si elemente istorice, documentare", spune Ioan.

Meseriasul are comenzi nu doar din Sibiu, ci si din judetele limitrofe, din Bucuresti si chiar de peste hotare. "La mine, un model costa intre 600-750.000 de lei. In Europa, un model ajunge si la 250 de euro", explica batranul, constatand ingrijorat: "Momentan, afacerea merge bine. Nu stiu cat va mai trai meseria

asta si traditia fotografiilor pe ceramica. In Germania nu se mai practica, dar in Spania este o adevarata moda" .

"Moartea se intampla, asta e"

"Moartea se intampla... asta e. Indiferent de varsta. Nenorocirea vine si nu intreaba. Fotografiile astea ii pastreaza vii in memoria noastra si asta conteaza" , spune Ioan, care de-a lungul vietii a auzit multe povesti triste. Multi vin insa la Stoica din prevedere. "Am multi clienti batrani care si-au cumparat deja locul de veci si vor sa isi faca si fotografiile pe ceramica, pentru a-i scapa pe urmasi de o povara. Uneori, meseria asta e grea" , concluzioneaza batranul, privindu-si mainile si pastrand un moment de reculegere parca pentru toate chipurile pe care le-a dezvoltat pe ceramica.

Iulia NAGY